16
Spoorveiligheid en ERTMS

Spoorveiligheid en ERTMS

Aan de orde is het **tweeminutendebat Spoorveiligheid en ERTMS (CD d.d. 27/05)**.

De **voorzitter**:
Ik open de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Spoorveiligheid en ERTMS. Ik heet de leden van de Kamer van harte welkom. En de staatssecretaris is ook nog steeds van harte welkom in vak K!

Ik ga de eerste spreker van dit debat het woord gegeven. Dat is mevrouw Boelsma-Hoekstra, die spreekt namens de fractie van het CDA.

Mevrouw **Boelsma-Hoekstra** (CDA):
Voorzitter. Demonstreren is een grondrecht, maar het spoor blokkeren is geen gewone demonstratie. Dat is ingrijpen in een vitaal vervoerssysteem. Je dupeert reizigers, veroorzaakt schade en brengt de veiligheid in gevaar. Wat het CDA betreft wordt die schade civielrechtelijk verhaald op de demonstranten die dit doen. Het is goed dat het kabinet dit, zoals de minister van Binnenlandse Zaken heeft aangekondigd, breder wil gaan toepassen.

Maar wat het CDA betreft gaan we een stap verder. Geregeld leggen vervoerders ernstige overlastgevers langdurige reisverboden op. Wat ons betreft gaan we dat hier ook doen. Als jij bewust het spoort blokkeert, actief gevaar veroorzaakt en het treinverkeer platlegt, ja, dan is het fair om te zeggen dat je voorlopig maar eventjes niet in de trein mag. Daar komt bij: hoe erg kun je je eigen principes in de weg zitten? Extinction Rebellion zegt op te komen voor het klimaat, maar blokkeert juist een van de groenste vormen van vervoer die we hebben. NS rijdt op 100% groene stroom.

Voorzitter. Wie het spoor bezet, maakt duurzaam reizen onveiliger en maakt het minder aantrekkelijk om de auto te laten staan en de trein te pakken. Daarom twee vragen. Wil de staatssecretaris met de NS in gesprek gaan om langdurige reisverboden op te leggen aan demonstranten die het spoor blokkeren? En de tweede vraag. Wil zij zich inspannen om eventuele hobbels rond de benodigde informatievoorziening weg te nemen, zodat vervoerders die verboden ook daadwerkelijk kunnen opleggen?

Tot zover.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we nu luisteren naar de heer De Hoop, die spreekt namens de fractie van PRO.

Gaat uw gang.

De heer **De Hoop** (PRO):
Voorzitter. Ik heb eerst een vraag en daarna een motie.

Eerder is door het kabinet toegezegd dat de NABO's, de onbewaakte spoorwegovergangen, zo snel mogelijk zouden worden opgeheven en beveiligd. Dat is van groot belang voor de veiligheid van iedereen die gebruikmaakt van die spoorwegovergang en ook voor de trein zelf. De deadline daarvoor was eerst 2023 en nu ligt die op 2027. We begrijpen uit de beantwoording van de staatssecretaris dat het erg ingewikkeld is om de laatste 5% op te heffen. Graag zou ik dan ook als Kamer periodiek, elk kwartaal, een overzicht krijgen van de stand van zaken en ook graag per NABO een overzicht van waarom deze nog niet is opgeheven. Ik vraag dat, omdat we daarmee de vinger aan de pols kunnen houden bij iets wat belangrijk is voor de spoorveiligheid.

Voorzitter. Ik heb één motie en die dien ik samen met collega Boelsma-Hoekstra van het CDA.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het van groot belang is dat onderhoudsmedewerkers op en langs het spoor veilig hun werk kunnen doen;

constaterende dat ProRail bezig is met het verlengen van nachtelijke buitendienststellingen, zodat er meer tijd is om op een veilige manier het onderhoud aan het spoor te kunnen uitvoeren;

verzoekt de regering om zorg te dragen voor goede afspraken tussen ProRail, aannemers en vervoerders, zodat onderhoudsmedewerkers veilig hun werk kunnen doen en er passend alternatief vervoer is voor reizigers wier trein aan de randen van de nacht wegens werkzaamheden vervalt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden De Hoop en Boelsma-Hoekstra.

Zij krijgt nr. 114 (33652).

Dank u wel. Dan gaan we nu luisteren naar de heer Van Leijen, die spreekt namens de fractie van D66.

Gaat uw gang.

De heer **Van Leijen** (D66):
Voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat NMBS bij de Europese Coördinator voor ERTMS een risico heeft gemeld voor de continuïteit van het grensoverschrijdende treinverkeer tussen België en Nederland, omdat NMBS vanaf 2030 uitsluitend met ETCS-uitgerust materieel rijdt, terwijl ERTMS op het traject Roosendaal-Belgische grens pas in 2031 wordt verwacht;

constaterende dat goederenvervoerders die reeds zijn overgestapt op ERTMS hiervan onevenredig nadeel ondervinden;

verzoekt de regering op korte termijn in overleg te treden met de Belgische autoriteiten over maatregelen om de continuïteit op dit traject te waarborgen, en de Kamer hierover uiterlijk in de 25ste voortgangsrapportage ERTMS te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van Leijen, Schutz en Boelsma-Hoekstra.

Zij krijgt nr. 115 (33652).

De heer **Van Leijen** (D66):
Ik ben blij dat ik al deze afkortingen zonder stotteren heb kunnen uitspreken.

De **voorzitter**:
Ik zou als voorzitter bijna de afkortingen in moties willen verbieden, maar u deed het uitstekend. We gaan nu luisteren naar de heer Goudzwaard, die spreekt namens de fractie van JA21.

De heer **Goudzwaard** (JA21):
Dank u wel, voorzitter.

Ik heb maar één motie dit keer.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het blokkeren van spoorwegen een steeds vaker voorkomende demonstratietactiek is geworden;

constaterende dat het betreden van het spoor strafbaar is volgens artikel 22 van de Spoorwegwet;

overwegende dat deze spoorblokkerende demonstraties vervoerders en de samenleving jaarlijks miljoenen euro's kosten;

overwegende dat het vaak dezelfde demonstranten zijn die het spoor blokkeren;

overwegende dat de daders van deze spoorblokkades in de regel vrijuit gaan en zelden beboet worden;

verzoekt de regering te bevorderen dat het OM het blokkeren van spoorwegen als uitgangspunt strafrechtelijk vervolgt, dat het bevoegd gezag alle beschikbare bevoegdheden inzet om spoorblokkades te voorkomen en te beëindigen, en dat tegen recidiverende spoorblokkeerders persoonsgerichte maatregelen worden getroffen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Goudzwaard.

Zij krijgt nr. 116 (33652).

Dank u wel. Dan gaan we nu luisteren naar de heer Van Duijvenvoorde, die spreekt namens de fractie van Forum voor Democratie. Gaat uw gang.

De heer **Van Duijvenvoorde** (FVD):
Voorzitter, dank u wel.

Ik heb ook slechts één motie in te dienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de volledige landelijke uitrol van het digitale spoorbeveiligingssysteem ERTMS met de huidige aanpak pas tussen 2060 en 2070 gereed zal zijn;

constaterende dat een versnelde uitrol met afronding rond 2040 mogelijk is en de totale programmakosten met circa 800 miljoen euro verlaagt ten opzichte van de huidige trage aanpak;

overwegende dat veel deelsystemen van het huidige ATB-systeem tussen 2030 en 2040 het einde van hun levensduur bereiken;

overwegende dat het huidige trage tempo onvermijdelijk leidt tot ondoelmatige "oud voor oud"-vervangingen en desinvesteringen om oude installaties in de lucht te houden;

overwegende dat Nederland door verdere vertraging ook niet zal kunnen voldoen aan de Europese TEN-T-verplichtingen voor 2030, 2040 en 2050;

verzoekt de regering te kiezen voor de versnellingsaanpak voor de landelijke uitrol van ERTMS met als einddoel 2040, en hiervoor de benodigde extra kasruimte (circa 5 miljard euro) voor de periode tot 2040 tijdig in te passen in het Mobiliteitsfonds,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Duijvenvoorde.

Zij krijgt nr. 117 (33652).

Dank u wel. Dan gaan we tot slot luisteren naar de heer Prickaertz, die spreekt namens de fractie van de PVV. Gaat uw gang.

De heer **Prickaertz** (PVV):
Dank u wel, voorzitter. Ik heb een drietal moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Kamer op 23 januari 2025 een motie heeft aangenomen over het actief opleggen van vervoersverboden aan overlastgevende asielzoekers;

constaterende dat de Kamer op 9 april 2025 ook een motie heeft aangenomen waarin de regering wordt verzocht werk te maken van landelijke en permanente reisverboden in het openbaar vervoer;

constaterende dat aan beide moties tot op heden geen uitvoering is gegeven en dat overlastgevers hier nog steeds mee wegkomen;

verzoekt de regering om alsnog uitvoering te geven aan de aangenomen moties door landelijke en permanente reisverboden voor overlastgevers in het openbaar vervoer actief op te leggen en te handhaven,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Prickaertz en Vondeling.

Zij krijgt nr. 118 (33652).

De heer **Prickaertz** (PVV):
Dan de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat meer dan 90% van de boetes die aan asielzoekers in de trein worden opgelegd, niet wordt betaald;

overwegende dat het onacceptabel is dat een grote groep asielzoekers opgelegde boetes op het spoor onbetaald laat en de financiële gevolgen daarvan op de samenleving worden afgewenteld;

verzoekt de regering met maatregelen te komen om ervoor te zorgen dat openstaande boetes van deze groep niet-betalende asielzoekers alsnog worden geïnd en de Kamer hierover op korte termijn te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Prickaertz en Vondeling.

Zij krijgt nr. 119 (33652).

De heer **Prickaertz** (PVV):
Dan de laatste motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat "reizigersvereniging" Rover tonnen aan subsidies ontvangt;

constaterende dat de voorzitter van deze "reizigersvereniging" spoorblokkades aanmoedigt en daarmee niet opkomt voor de belangen van de reizigers, maar voor die van Hamas;

verzoekt de regering om de subsidieverstrekking vanuit het ministerie van IenW aan Rover op te schorten zolang de huidige voorzitter van deze vereniging aanblijft,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Prickaertz.

Zij krijgt nr. 120 (33652).

De heer **Prickaertz** (PVV):
Dat waren ze. Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. We zijn aan het einde gekomen van deze termijn van de Kamer. De staatssecretaris heeft aangegeven vijf minuten nodig te hebben voor het opstellen van de appreciaties en de beantwoording van de gestelde vragen. Ik schors vijf minuten.

De vergadering wordt van 19.26 uur tot 19.32 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen het debat. Aan de orde is het tweeminutendebat Spoorveiligheid en ERTMS. We zijn toegekomen aan de beantwoording van de vragen en de appreciatie van de ingediende moties. Gezien het strakke vergaderschema van de Kamer, laat ik één vraag per eigen ingediende motie toe. Ik geef nu graag de staatssecretaris het woord. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Bertram**:
Voorzitter, dank u wel. Eerst weer even de vragen.

De eerste vraag was van mevrouw Boelsma-Hoekstra. Die ging natuurlijk over de reisverboden en de vraag hoe we nu omgaan met de demonstranten. Ik zou u het volgende willen meegeven. Als eerste is er de handreiking gemaakt — die heb ik in het debat aangekondigd en die wordt ook gewisseld met alle driehoeken en met de vervoerders — voor wat je doet als deze demonstranten op het spoor zitten. Ik ben bezig met een convenant met IenW. Daarin zit dit element: wat doe je nou als mensen op het spoor zitten? U zult begrijpen dat dit voor een deel de Wet personenvervoer is, maar ook een deel strafrecht. Ik moet dit dus ook samen met de minister van JenV doen. Volgens mij heb ik dan de twee vragen van mevrouw Boelsma-Hoekstra in één keer behandeld.

Dan is er nog de vraag van de heer De Hoop over de overgangen. Er zijn er inmiddels 171 geregeld. We moeten er nog tien doen. Ik geloof dat er vanavond nog één geregeld wordt. Ja, ik bedoel: soms zit het mee en heb je ook nieuws te vertellen. Wat betreft die laatste tien: dat heeft te maken met natuurvergunningen en met de onteigeningen. Die onteigeningen zijn voor een deel gereed, maar die zijn gewoon ingewikkeld. Wat mij betreft rapporteer ik maar één keer in het halfjaar, als dat mag. Dat zou fijn zijn. Ik zie dat de heer De Hoop zijn duim opsteekt.

Dan kom ik op de moties. De motie op stuk nr. 114 krijgt oordeel Kamer als ik die mag verstaan als een inspanningsverplichting en niet als dat het echt zo moet.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 114 krijgt oordeel Kamer als die op deze wijze geïnterpreteerd mag worden. De heer De Hoop knikt. Daarmee behoudt de motie op stuk nr. 114 oordeel Kamer. Dan de motie op stuk nr. 115.

Staatssecretaris **Bertram**:
De motie op stuk nr. 115 krijgt oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 115 krijgt oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Bertram**:
De motie op stuk nr. 116 wordt ontraden, omdat de vraag hoe hiermee om wordt gegaan, echt een bevoegdheid is van het Openbaar Ministerie. Daar kan ik niet in treden. Het is natuurlijk wel zo — dat heb ik net gezegd in mijn betoog richting mevrouw Boelsma — dat we met het ministerie van JenV in gesprek zijn, maar alles wat echt strafrecht en OM is, moet ik ook laten.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 116 krijgt de appreciatie ontraden.

De heer **Goudzwaard** (JA21):
Ik snap de motivatie van de staatssecretaris. Ik zou de staatssecretaris willen vragen: kunt u de collega-bewindslieden dan wel aansporen met betrekking tot de noodzaak van dit gebeuren? Het kost deze bedrijven namelijk zo veel. Het gaat om honderdduizenden euro's. Ik hoop dat de bewindslieden hierin echt even samen zouden willen optrekken, want dat is hard nodig.

Staatssecretaris **Bertram**:
Dat kan ik toezeggen. Ik heb namelijk ook al de eerste handreiking gezien. Er wordt dus eigenlijk heel voortvarend opgetrokken, ook samen met de vervoerders, maar ik zal dit punt zeker meenemen.

De **voorzitter**:
Dan blijft de appreciatie van de motie op stuk nr. 116 ontraden. In het thema van het debat heeft de heer Goudzwaard "aangespoord" en is hier net een toezegging op gedaan. Dan kunnen we naar de motie op stuk nr. 117.

Staatssecretaris **Bertram**:
De motie op stuk nr. 117 is wat mij betreft ontijdig. Ik snap de motie goed, maar 1 oktober kom ik met een voortgangsrapportage en ik zeg toe dat ik dan deze elementen daarin meeneem.

De **voorzitter**:
De appreciatie van de motie op stuk nr. 117 is ontijdig. Ik kijk even naar de heer Van Duijvenvoorde om te zien of hij motie aanhoudt.

Op verzoek van de heer Van Duijvenvoorde stel ik voor zijn motie (33652, nr. 117) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**:
Dan de motie op stuk nr. 118.

Staatssecretaris **Bertram**:
De motie op stuk nr. 118 is ontraden. De landelijke reisverboden zijn van het Openbaar Ministerie niet toegestaan. Dat staat ook in de handreiking van het Openbaar Ministerie. Het is eigenlijk het debat dat ik net ook had. Dat betekent dus ontraden.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 118 wordt ontraden.

Staatssecretaris **Bertram**:
Dan de motie op stuk nr. 119. Het is aan het oordeel van het OM en het CJIB om deze boetes te incasseren. Voor zover mogelijk gebeurt dat ook. Ik weet vanuit mijn vorig

leven dat het ingewikkeld is, maar er wordt wel zeer nauwlettend op gelet.

De **voorzitter**:
Daarmee krijgt de motie op stuk nr. 119 de appreciatie ontraden.

Staatssecretaris **Bertram**:
Het zal misschien niemand verbazen dat de motie op stuk nr. 120 ook ontraden wordt. Ik heb een briefje gestuurd, omdat ik, zoals ik beloofd had tijdens het commissiedebat, met de voorzitter heb gesproken. De voorzitter heeft ook aangegeven dat zij zeker niet gelukkig is met hoe zij zelf naar buiten toe in beeld kwam en dat zij dat ook betreurt.

De **voorzitter**:
Hiermee zijn we aan het einde gekomen van dit tweeminutendebat. Wij stemmen aanstaande dinsdag ... Meneer Schutz? Gaat uw gang.

De heer **Schutz** (VVD):
Ik had niet helemaal helder wat nu de appreciatie bij de motie op stuk nr. 120 was.

De **voorzitter**:
Die was: ontraden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Wij gaan dinsdag stemmen over de ingediende moties. Ik schors voor een enkel ogenblik en daarna gaan wij voortvarend verder met het volgende tweeminutendebat.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.